

Tanuljon tárogatót minden magyar!

A «Wagner»-féle tárogató-iskola nemcsak tárogatóra, hanem kottára is megtanít minden zenekedvelőt vagy kezdőt a legrövidebb időn belül. Ügyes példákkal magyarázza az iskola miként kell kottát olvasni és tárogatózni úgy, hogy tanítója egyáltalán nincs szükség és mégis gyorsan tanulunk. A «Wagner»-féle tárogató-iskola gyönyörű magyar népdalokat, újabb magyar és régi kurucz dalokat tartalmaz, többek között:

Csillagtényes nyári éjjel,
Messze mentél, nagyon messze,
Cserebogár, sárga cserebogár,
Ha majd egyszer a siromon,
Vallomás,
Három hervadt rózsza,
Fürdik a holdvilág,
Kék nefelejts,

Ugy még sohasem volt,
Ocskai brigadéros,
Hoffmann meséiből,
Eredeti Rákóczi nóta,
Bordal a „Bánk bán“-ból,
Bihari kesergője,
„Tosca“ operából,
Zsindelyezik a kaszárnya,

Leszopom a jó bort, stb. stb.

A «Wagner»-féle tárogató-iskola gyönyörű ábrákkal, nagy alakban, finom kivitelben, csekély 6 koronáért kapható minden papír-, könyv- és zeneműkereskedőnél, vagy a kiadónál

WÄGNER

országszerte elismert elsőrendű magyar
hangszer- és beszélőgépek nagyáruháza

Budapest, VIII., József-körút 15. szám

Vidéki rendelésnél az összeg előre küldendő! Wagner-féle tárogatók 500 koronáig! Árjegyzék 50 fillér bélyeg ellenében bérmentve. Óvás! Figyeljen a «Wagner» névre, hogy máshoz be ne tévedjen.

18. SZÁM. 1919. (66. ÉVFOLYAM.)

SZEPIRODALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ HETILAP.

BUDAPEST, MÁJUS HÓ 4.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 1 Kor.

Előfizetési feltételek:

Egészévre — 40.— korona
Félévre — 24.— korona.
Negyedévre — 12.— korona.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
alapított vitéldij is csatolandó.

PROLETÁR GYERMEKEK JÁTSZANAK A GÖDÖLLŐI VOLT KIRÁLYI KASTÉLY KERTJÉBEN.

SZEGEDI EMMA, SZINÉSZNŐ.

REGÉNY. — IRTA MOLY TAMÁS.

(Folytatás.)

... On persze azt hiszi, és ezt meg tudom érteni, ön persze nem is láthatja a helyzetet másképen, — ön azt hiszi, hogy minden asszony olyan, mint ön és minden férfi olyan, mint az a... az ön férje. Ez a bájos finom szép asszony megszokott innen, mert itt pokol volt az élete. Onzó, zsarnok, asszonykínzó ember vagyok, s a feleségem hosszú, keserves vergődés után végre mégis összeszedte minden bátorságát és elmenekült innen. Ezt hinni megvan minden joga, be-látom. Nagyon sokáig szenvedett ön is. Fél. Attól tart, hogy megint pórul jár, ha elfogadja ajánlatomat. Mert csak hónapok, sok-sok ezer hosszú során megszületett derül ki az emberről, hogy kiféle. Hiába iparkodunk, hogy csak jó tulajdonságaink legyenek. Be-le-unk ebbe az önmagunkkal való viaskodásba. És akkor előkerül az igazi ember a maga förtelmes valóságában. És azt a keser-ves rosszafordulást nem akarja ön még egyszer elszenvedni. Igaza van! Igaza van, igaz van! De most alázatosan kérdelem: mit tegyek? szeretném meggyőzni önt arról, hogy én egészen más, becsület szentségemre mon-dom: e-g-g-e-szen-más! ember vagyok. Hogy ebben az én nagyon nagyon szomorú esetem-ben nem én vagyok a hibás...?

Emma a fejét rázta. Erre Borbáth hirtelen elhallgatott, csak ránézett Emmára és várt. Emma nem szólt. Borbáth kérte:

— Tessék csak, beszéljen egészen őszin-tén. Remélem, nem tart érdemtelennek arra, hogy közölje velem a gondolatát? Tessék csak...
— Csak egy megjegyzést akartam tenni. Sok mindenféle bajom volt már életemben; és a mikor elgondolkodtam azon, hogy mi minden történt már velem eddig, egyszer fölvetődött bennem egy kérdés. Ne nézzen rám, kérem, olyan túlságosan nagy... hogy is nevezem?... áhitattal, mintha most csodálatos bölcsesség malasztjalja jönnék! — Emma jókedvűen, magosan felkaczagott, hogy ezzel változtasson a helyzet bús hangu-latán.

Borbáth meghökkenve nézett a jókedvű asszonyra és lassan elmosolyodott ő is.
— Milyen nagyszerű kedélye van! Legyűr minden bajt és minden bánatot!

— És tudja-e mivel? Azzal a bizonyos kérdéssel, mely azóta mindig jelentkezik, a mikor elgondolkodom azon, a mi volt, van, s a mi lesz. Ilyenkor, szerintem, arról is legyen szó, vajjon helyes-e a mi megállapítá-sunk, az oné, mely jó ideig az enyém is volt: A másik a hibás!...? Kérdelem: Csak a másik a hibás? Kérdelem: Nem terhel malaszt-as engem is? Nem voltam gyöngé, közönyös, hirtelen haragú, érzékenykedő, lépten-nyo-mon megsértődött és mit tudom én még mi, annyira, hogy a másik elfordult tőlem és másnál, más nőnél, vagy a kártyánál, éjjeli mulatózásokban keresett és talált ma-gának megfelelő szórakozást? Ha rámt, nem én voltam ennek az oka? Ha nem gon-dolt arra, hogy hozzám hazasiessen, nem én voltam ennek az oka? Ha a kártya meg a czimborája érdekelte s nem bánta, várom-e, vagyok-e, élke-e, halok-e, nem én voltam ennek az oka? Ha durva, hitvány, goromba tudott hozzám lenni, nem én voltam ennek az oka? Miért háritom e hibákat a másikra, csak a másikra és miért nem veszem ki belő-lük azt a részt, mely engem megillet? Ha nem illünk össze sehogyan se, nem oka ennek talán az is, hogy ha ő olyan, én meg ilyen vagyok? És szabad talán kérdeznem: Igazán azt hiszi ön, hogy csak az ön felesége volt hibás abban, hogy ez a házasság összeomlott? Nem kérek rá feleletet, megelégszem azzal, ha ön elgondolkodik ezen a kérdésen és őszin-tén, nyíltan felel saját magának.

Megint nyílt az ajtó. Laczika jött be. Ránézett az apjára, nem épen barátságosan.
— Mit akarsz?! — Borbáth maga is meg-hallotta rögtön, hogy a hangja nem cseng nyájasan és megismételte, barátságos hangon: Minek jöttél, kis fiam?

Laczika már elfordult tőle. Emmához lé-pett, megfogta a keze mutatóját és húzta:
— Tessék jönni, lenn az uzsonna! — És húzta Emmát az ajtóhoz.

— Erről megfeledeztem! Bocsánatot ké-rek, parancsoljon lefáradni. Hogyan is lehetem ilyen... ilyen...! Ne tessék zokon venni...

— S mialatt lementek a földszintre, Bor-báth újra meg újra mentegetőzött. Emma örült, hogy végre lemehetett.

Már nem esett. Sötétbarna felhőfoszlányok kergetőztek a fákó égboltozaton. Az udvar keményre taposott, de nem egyenletes föld-jén apró erécskékben folyt a sárgea esővíz.

— Akkor lehet jól tengerészt játszani, ha esik, — mondotta Laczika a néniinek; föl-nézett rá és mosolygott.

— Láttál már tengert?

— Láttam.

— Hol?

Laczika elgondolkodott.

— Képen, — mondotta végre.

— És tudod, mi a tengerész?

— Tudom.

— Hát akkor mondj meg, mi a tengerész?

— Tudom. — Laczika nagyon komoly lett. — Merne arra a hajóra ülni, melyet én vezetek? — kérdezte halkán, de határozott hangon.

— Csakis arra! — felelte Emma, ő is hal-kan és halkán nevetett.

Laczika hátranézett: hallotta-e, észre-vette-e az apja, hogy ők most nagy titkokat beszélnek; sőtét, komor pillantást vetett rá.

— Ugy-e hogy Laczikával nagyszerűen el tud mulatni? jobban mint velem? — mon-dotta Borbáth.

Emma vállat vont, nem felelt.

Uzsonna után Emma föl akart menni a színházhoz, hogy megnézze a másnapra ki-rt próbákat. Borbáth nem engedte. Az út át-ázott, nem jó most kimenni; nem is kell. Emma írjon néhány sort a színház valamelyik tagjának, a ki most ott van, majd felküdik vele a kertészinat, meghozza az rá a választ írásban, pontosan.

Emma a gyermekekkel játszott. A leányka meg a kis fiú boldogan simultak hozzá. Mind-hárman sugdolóztak, mintha életbevágó kér-désekről, egész egyszerűen a titkok titkairól lenne szó. És nagyot kacagtak, józúen, s megint összedugták a fejüket és tovább suttoztak.

A fräulein rá akart pirítani a két gyer-mekre, nevelő-hatással akart lenni, szerette volna nyomatékosan megmagyarázni, hogy társaságban nem illik sugdolózni, de úgy, hogy ez a színésznő is értsen belőle... de mielőtt szólt volna, Borbáthra nézett, ... és hallgatott. Kiszárvatta csöndesen, észrevét-lelenül kisuhant a szobából.

Borbáth egy darabig nézte, hogyan ját-szik, tréfálkozik, mulat Emma a gyermekek-vel. Mosolygott, jól esett neki ez a friss jó-kevd. És várta, hogy majd belevonják őt is a játékba. Kapcsolódni próbált később, a mikor már a fräulein nem volt a szobában, beleszólt, nevetett, azonban próbálkozása nem sikerült. Sem az asszony, sem a gyermekek nem törődtek vele. Hirtelen harag lepte el. Ajakára tödült egy ingerült nyers szó, mely-lyel véget vet ennek az ostoba, neveletlen sugdolásnak, viháncolásnak! Hirtelen eszébe jutott: Mindig csak a másik a hibás?! A szíve tele volt keserűséggel; legyűrte mér-

gét; látszatra nyugodtan fölállt az asztal mellől és lassan kiment.

IV.

Virághalmi rosszkedvű volt:

— Mit ér a legjobb műsor? mit ér a kit-ünöd előadás?! Ez a derék nép itt, sajnos, nem kíváncsi reánk. Szívesen elhordanám már innen összes irháinkat, de nem tudom hová! Fazekas, az az ádlatlan hülye, nem tud vá-rost szerezni!

Gáspár dünyögött:

— Hát bizony, bizony...! — Mutatta, m ntha osztóznék igazgatója bánatában belül rohögött; tudta hogy Fazekas a titkár nem fog egyhamar másik várost találni, ők ugyan így állapodtak volt meg; a direktor ellen megindult titkos hadjáratnak ez volt egyik tényezője; ha az államesiny sikerül, s ő veszi át a direktiót, Fazekas lesz a társa — szín-házi titkárnak mindig van pénze, a jó isten tudja, hogyan csinálja! — megfelelő kis tőkével... ideig-óráig, azután megszabadul tőle is... különben: majd elvállik!

— Attól tartok, le kell itt játszanom a tervbe vett két hetet. A második hét már csapás lesz, szeretnék ellene valamit tenni. Ez a részvétlenség itt jól belém hasít!

Gáspár résztvevőn fűzte karját az igazgató karjába s mintha egészen új és nagyszerű tanácsot adna, bizalomgerjesztő hangon szólt:

— Valami nagyon érdekes újdonságot ke-lene játszani, direktor, valami olyat, a mi-nek már a címe behúzza a népet a szálába.

— Ezt a népet?! Hiszen ezek itt alusznak. Egész nap alusznak és egész éjjel alusznak. Most háromnegyed kilencz; nézd: a Fő-tér üres, kihalt. Nem látsz itt egy teremtet-leket. Az idő, igaz, kellemetlen, a reggel ködös, itt az ősz, de nem látsz itt embert még tizenkettőkor délben sem, még verő-fényes nyári napon sem. Ezek bóbiskolnak, szundikálnak, alusznak, egész nap és egész éjjel, s a helyzetünk reménytelen.

— De azért csak lesz gázteni tizenhatodikán? — Gáspár óvatosan, puhán, szinte hangtalanul rakta az igazgató elé ezt a súlyos kérdést.

Eddig a kávéházban ültek volt, de az igazgatónak már nem volt nyughatnékje a sivár helyiségben. Most fel- és alájártak a szálló előtt. Sétáltak, ötven lépést oda, ötven lépést vissza, lassan, máris fáradtan; cigarettáztak.

Bár a nem fontos kérdés közönyös hangján óvatosan hozta Gáspár ezt a legkényesebb fordulatot, az ilyen dolgokban együgyű Virá-galmi erre mégis meghökent. Megállt s mintha már most tartoznék felelősséggel tagjának, a leghatározottabban kijelentette:

— Természetesen lesz gázi! Pénz van, van még elég!... Nem is azért szóltam erről, hanem mert sajnáalom a kárbaesett időt; ezt csak meg lehet érteni! dolgozunk és nin-csen látatja! Te talán kedveddel játszol, ha üres a nézőtér?

Gáspár bólogatott; kitűnő füle volt: a direktor megnyugtató szavaiából kihallotta, hogy a bajok már itt is vannak s meg volt elégedve a helyzettel, mely néki érleli az eredményt. Jöndulattal bólogatott tehát s a mikor felelt, már lassan tovább sétáltak:

— Igaz, a legundorítóbb látvány az üres nézőtér. Kár volt idejönni. Nagyon jó a megfigyelésed, direktor úr, ez a nép itt alszik. Nem marad a kávéházban se, legfőkébb ha tizenkettőig. Nem lehet itt összehozni egy valamirevaló kártyakompániát. És mulatni se tudnak! azt se tudják, mi a cigány, mi a pezsgő. Minek itt a színész? mit csinálók én itt?!

— És mindjárt nevetett is ezen a kis maliczián, melylyel önmagát illette.

— Nem tudhattam, hogy itt mi vár reánk. Nem jártam itt azelőtt soha. Most vagyok itt először, és ha a jó isten is megsegít és ő is úgy akarja: utóljára. Megállj csak! most eszmélek rá: Fazekas ugratott be, hogy jöjünk ide; nagyon dicsérte, hogy milyen jó város! No majd megköszönöm neki ezt a drága ötletét. A hölgyek is, hogy felsültek, szégyenek.

— A nők is, persze. Nincs itten semmi. Nem adnak itt fel a színpadra egy ócska virágkosarat, egy rongyos koszorút sem. Nem törődik velük a fene sem. Azt hiszem, virág-kereskedés nincs is a városban.

— Ezt, látod, érdekes lenne megállapítani, tényleg!...

— Milyen volt az az első előadás! Csupa tűz, csupa lendület! Szép ház volt, igaz, lelkes, jámbor közönség. Azt hittük, itt nagy-szerű dolgunk lesz. A második este is még elég jó volt.

— Bejött annyi, mint az első este. Tudta ezt Gáspár a pénztárnótól, de még többet is tudott, többet, mint az igazgató; jobban értett az adminisztratív ügyekhez, mint a gyanutlan direktor.

— Hogy leaptadok, hogy elmaradtak! Pe-dig tetszettünk, igaz-e? És a helybeli harsona igen szépen trombitált rólunk; kár, hogy hetenként csak egyszer szólal meg, vasárnap reggel, a mikor nem segít már rajtunk a prédikáció. De talán mégis fog használni a sajtó, ez a hét talán mégis jobb lesz! — mondta, hite ellenére; Gáspár.

— Felsültünk. Most már tudom, hol va-gyunk. Az első két vagy három este jött az a pár száz ember, a ki érdeklődik, de már a negyedik napon nem győzik pénzzel a szín-házat és elmaradnak szégyenek. A lakosság zöme azonban nem törődik velünk. Na mind-egy! Ha mi ráfizetünk is, van itt valaki, a ki, azt hiszem, nagyon jól járt.

Ha nem tudnám, hogy gyanútlan birka vagy, azt hinném, hogy most reám célzasz. Holott igazán nem sejtéd, hogy a napjaid meg vannak számlálva, édes öregem! — gon-dolta Gáspár.

— És ki az, a ki itten jól járt?
— Szegedi Emma.

— Szegedi Emma? — Gáspár becsülte ezt az asszonyt, mert jó színésznő; de színpadon kívül nem foglalkozott vele, érezte, tudta, hogy hiába fáradoznék körülötte. Csodálko-zása őszinte volt: — Jól járt? hogyan?

— Ugy teszel, mint a ki nem tud semmiről semmit. Mindenfelé beszél. Legalább is a miénk beszél... és te nem hallottál róla? Azt hittem, érdeklődél Szegedi Emma iránt.

— Érdeklődöm iránta, ha vele van dol-gom a színpadon. Szívesen játszánám vele Oszvaldot, nem tagadom. De amúgy... nem futok az olyan székér után, a melyik nem vezet fel. De azért ha jól megy neki, annak igazán örülök.

— A dolog úgy történt, hogy véletlenül lakást kapott egy gazdag ügyvédnél, a hol nagyon jól bánnak vele.

— Megérdemli.

— Az ügyvéd elváltan él a feleségétől, javakorabeli ember, negyvenöt és ötven kö-zött s lehetséges, hogy ők már meg is értették egymást.

— Hát ez szép, ha megértették egymást. Mert csak az a valóban harmonikus élet, mely kölcsönös megértésen alapul, — mon-dotta Gáspár édesen, csinált ártatlansággal.

— Azt hiszem, az asszony el fog most válni jóától törvényesen...

— Ezt mindenképen okosan teszi. Ez a Jó a legnagyobb földi rossz.

— És az is lehetséges, hogy Szegedi Emma már nem is jön velünk, hanem itt marad.

— Itt marad? És a szerződése?

— Barátságosan megegyeznének. Az ügy-véd kifizeti a vinkulumot és a dolog rendben van. Igaz, kár lenne érte, ő a legjobb színész-nő, az előadások nagyon meg fogják sinya-leni, de hát... ha az ő szerencséséről van szó, nem igaz?

— És mennyi a vinkulum?
— Hát bizony... több is lehetne: kétezer korona.

— Nagyon kellemes összeg. — Nem szere-tem, hogy ez így alakul, gondolta Gáspár;

ez a váratlan kétezer korona kiránthatja a dirit a bajból, egy kis szerencsége ha van, tovább vitorlázik, én meg kezdetem elülről lenni a jó alkalmat; hozzá kell fogni a dolo-g-hoz erélyesebben! — És ki az ügyvéd? Hogy nem szánt a nőnek egy virágkosarat!

— Azt hiszem, Bernát a neve; még nem beszéltem vele, nem ismerem. Nem is jár színházba. Hiszen épen ez az, hogy itt az intelligencia alig jár színházba! Ha ezek mind eljőnének!

— Nem az a fontos. Ne jöjjenek. Sokkal finomabb lenne, ha a nőket mind itt tartá-nák és kifizetnék értük a vinkulumot. Nagy végeledás! Csinos kis jövedelem lenne. A Jolán, meg az Ilon, a Manczi meg a Berta, ez kitenne ötszáz vagy ötezer koronát, igaz? meg kettő az hétezer... az öreg nya-nyáért nem kapnánk egy vasat se, azt vihet-nők magunkkal. Színésznő van elég, hozatunk egy friss kollekciót és megyünk tovább.

Látod, direktor úr, ez lenne a legjobb me-goldás, egyúttal nemes bosszú a kudarczért, mely itt ér bennünket.

Nevettek.

Böcsögő és Csonka bácsi jöttek most velük szemben. Köszöntek.

— Már fel is megyek és beállítom a szín-padra a bütörjelzést, direktor úr — mon-dotta az ügyelő.

— Tudja mit, Csonka bácsi, mégis jobb szeretném, ha ma bedisziténé a színpadot. Allítsák fel a szobát s a bütort rakják be. Ma komolyan kell próbálni, a Szegedi már tegnap is ránc szolt.

— Nem volt kiírva a próbatáblára, de ha az igazgató úr parancsolja...

— Legyen olyan szíves, Csonka bácsi; és nézze csak, ezt a szép szöke británikát magá-nak hoztam.

— Köszönöm szépen!

Az ügyelő felment a „színház”-ba.
— Mi az? kikapatok tegnap? — érdeklő-dött Gáspár.

— Ki. Nem tudom miért, ez az Oszvald nehezen megy a fejembe, rég volt szöveggel ennyi bajom. Tegnap egész délután tanul-tam, ma reggel is átnéztem a szerepet. Hal-lod-e, czeffe! — fordult a sűgőhöz. — Most már én mondom neked, hogy vigyázz ott lenn a lyukban! Szedd össze magadat és sűg-j rendesen, a hogyan csak te tudsz. Ne ordíts, ne vonjji, ne szavalj, hanem figyeld, hogyan van meg bennem a szöveg, és csak ha meg-akadnék, add fel a szót, de csak egyetlen szót, ne mindjárt mondatokat. Komolyan mon-dom, olyan vagy most odalenn a lyukban, mint az örül.

— Hát ő az — jegyezte meg csendesen Gáspár.

— Fogd be a pofádat! — vakkantott rá a sűgő.

— Igazán, pajtás, ott ülsz lenn a lyukban és hajlongsz előre meg hátra, mint az imá-dkozó zsidó. Hogy a kezdeddel mit csinálsz ilyenkor, azt nem látom.

— A térgyim dörzsöli, hogy szép fényes legyen — adta meg a felvilágosítást csende-sen Gáspár.

— Hát mimet dörzsöljem, pupák?! — vakkantott a sűgő.

— Ugyan ne ugorj mindjárt! — szólt rá az igazgató. — Ide figyelj: ma megcsináljuk a játékot, az egészet úgy, a hogyan elgondol-tam, te meg vigyázz, figyeld meg és rajzold be a könyvedbe pontosan a szüneteket.

— Jó, majd bejegyzem. Igazán nem tu-dom, minek adjuk itt ezt a darabot. Közönsé-günk nincsen, az a pár ember, a ki még szín-házba jár, nagyot fog holnap nézni, és erre majd ők is elmaradnak. Elég szomorú az élet, kár ezt a vígasztalan históriát beadni.

Jó bohózatot inkább s a színlapra kiírni „csak felnötteknek”, akkor majd tele lesz a színház még felnöttekkel is. Ja igen, legyen olyan szíves, direktor úr és adjon tíz korona akontót.

— Megint? Hiszen már kivetted a félhavi gázsídat.

— Épen azért. Nincsen egy bűdös vasam se. Adjon tíz kront, hogy melyik félhónapra, az nekem egészen mindegy. Nem tarthatok erre a célra külön könyvelőt.

— Ne, itt az utalvány, majd ha jön Matolsiné, ő be fogja váltani.

— Lesz annyi a kasszában?

— Reméljük a legjobbban. De vigyázz a lyukban, és ne tégy úgy, mintha szíveségből sűgnál.

— Jól van, Megpróbálok és megjavulok. Felmegyek. Ugyis mindjárt kilencz óra.

— Váry, én is megyek — szólt az igazgató. Gáspárhoz fordult: — Hát szervusz!

— Én is jövök; megnézem a próbát. Egyszer talán majd én is játszom az Osz-valdot.

— Nagyszerű ötlet! Tanuld be; játszhat-juk váltakozva — biztatta az igazgató.

— Nem akarom azt nálal eljátszani, direk-tor úr, csak nem fogom provokálni a kényes kérdést, hogy melyikünk jobb. Majd valahol, valamikor...

— El akarsz talán menni?
— Eszem ágában sincsen, én itt nagyon jól érzem magamat. De lehetséges, hogy te, direktor úr — hohó! így nem okos a beszéd! — egyszer mégis ráúnsz a szerepre... és át-adod... — Bosszantotta, hogy ezt mondta, de el kellett mondania.

Az igazgató nem foglalkozott ezzel a meg-jegyzéssel. Fölmentek a lépcsőn. Az öltözö-ben ült Ilon; a szerepét tanulta. Pestyéni is tanulta a szerepét. Matolsi kétségbeesetten járt fel és alá.

— Na, mennyire van a lelkesészed? — kérdezte tőle az igazgató. — Jó reggelt, hölgyeim és uraim!

A tagok visszaköszöntek. A színpadon az öreg ügyelő díszített, a kellékes segített neki. Matolsi megállt az igazgató előtt:

— Kérem, direktor úr, ez egy borzasztó szerep. Nem tudok vele mit csinálni. Meg-tanultam, és bizonyosan meg fogok akadni mindjárt a második mondatnál. Nem is ért-tem, hogy milyen legyen ez a pap. Adja ezt a szerepet Gáspár úrnak, én ezt nem tudom eljátszani!

— Pedig ez műszerep! — vigyorgott a sűgő. — Szép hosszú szakállt ragasztatsz, mely mozog a levegőben, a mikor beszélsz. — És mert az „esz” betűt a fogai közé hara-pott nyelvvél selypítette, gúnyolódása ettől lett különösen zamatos.

— Ne hallgass rá, pajtás — szólt Gáspár. — Szegény czeffe lázas, nem tudja, mit beszél. Utalványt kapott a dirittől, és ez máris meg-ártott neki.

(Folytatása következik.)

A MÉZESKALÁCS SZÍV.

Oh, mesekönyv, oh, sápadt gyermek-arczom, Milyen hívón borultam bús betűkre, Oh, szenge ujság, mely sosem volt szürke: Papirhajom kötött ki csak a parton.

Oh, halk fiú, ki lenézted a rosszat, Mert csillagok nem ki kopott kabátod, Hozol-e még velt mézeskalácsot A bábostól, hol ödöngtünk naphosszat?

Emlékszel-e, hogy vágta ki a szívet A téstábol, amelybe öntött mézet? És a cukor-rózsákat is idézed? — Ma nincs cukor, s de sápadtak a színek.

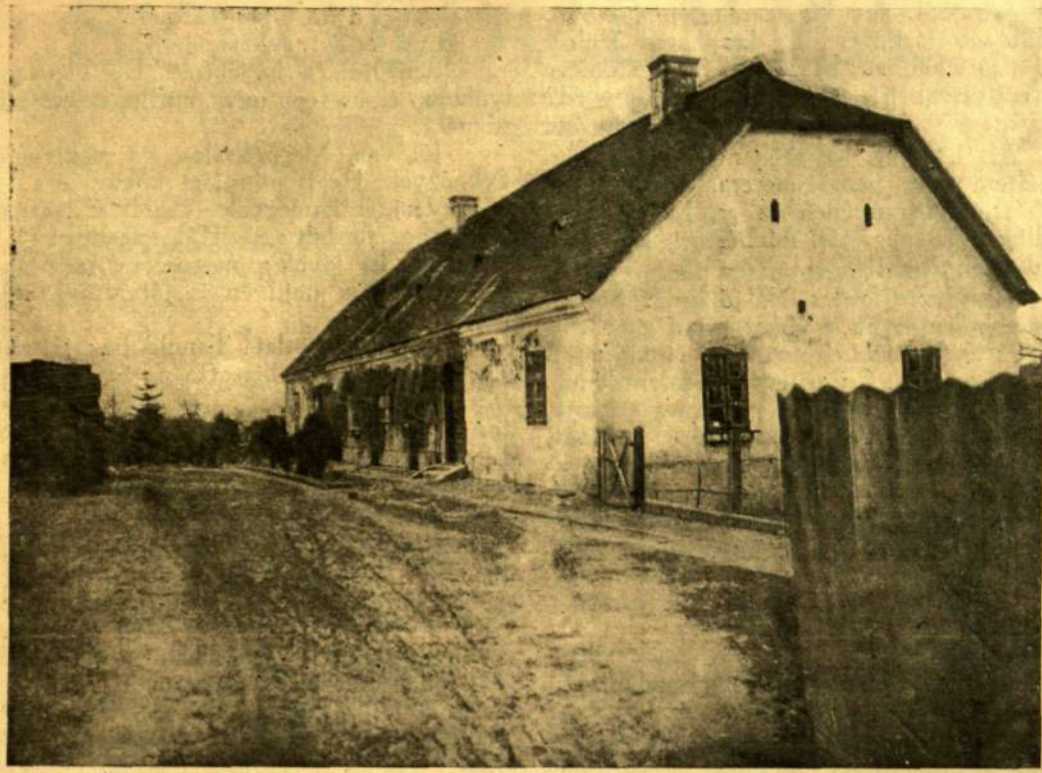
Oh, vettem én is szívet egy leánykán, A legnagyobb és kicsinek véltam, Reménytelen, de komolykodni féltam, Falusi búcsún bús poros vasárnap.

Utközben oh, hányszor nézett feledten, — A kis tükröbe, közepén a szívekné, — Kintzött szívek mely tiszta tükröt visznek — S alul naiv vers vallott én helyettem.

Haza sem ért még, máris összetörté: Ez a szívek s minden játékok sorsa, És a szívemből hullott s mennyi morzsa, S rózsáit is leszedte rózsza körme.

Szívet keresve, hogy tavaszba forna, A más szívvel véten elcserelem Szívem s oly édes, ha a bűt életem, Mintha a régi marczipánból volna.

Sankoly Béla.

EZ VOLT AZELŐTT AZ INTÉZŐI LAK, MOST A SZÖVETKEZETI TAGOK — VOLT CSELÉDEK — LAKNAK BENNE.

MILYEN A FÖLDKÖZÖSSÉG A GYAKORLATBAN.

A régi kapitalista társadalom még a legutóbbi időben is irtózott attól, hogy a régi latifundiumok helyébe termelő szövetkezetek alakuljanak. A saját érdekének megvédésére sokkal nagyobb hajlandóságot mutatott arra, hogy a meglévő nagybirtokokat apró parcellákra osztsa fel és ezzel egyrészt meggátolja a föld proletárjainak felszabadulását, másrészt lehetetlenné tegye az intenzív gazdálkodás megteremtését. Azok, a kik eddig munkanélküli jövedelmet húztak a föld magántulajdonából, számítottak talán arra, hogy a földosztással járó munka esztendőket vesz igénybe, ez alatt magához térhet kábultságából a tőke és újra visszajöhet az az állapot, a mikor a föld proletárjainak százezrei keserves munkájukkal biztosíthatják a palotákban élő nagy urak kényelmes életét.

A proletáriátus uralomra jutása természetesen megváltoztatta a régi állapotot és gyökeresen megoldotta a föld problémáját is, még pedig úgy, hogy a föld azok tulajdonába ment át, a kik eddig is dolgoztak a termő talajon. A törpe birtokot és a kisbirtokot a proletár állam meghagyta a dolgozó kisbirtokosok tulajdonában, ellenben a köz javára sajátította ki azokat a birtokokat, amelyeknek tulajdonosai eddig munkánélkül, mások munkájából éltek fényűző életét.

Megteremtődött a földközösségek, a nagybirtok ma már mindentűt a termelő szövetkezetek tulajdonába és azok kezelésébe ment át.

Ezidőszert a termelő szövetkezeteknek egységes hálózata Somogyvármegyében van meg és épen ezért Somogyvármegyébe utaztunk el, hogy a termelő szövetkezetek munkáját a helyszínen tanulmányozzuk és bemutassuk a föld proletárjainak, bárhol dolgoznak is ők a magyar Tanácsköztársaságban: hogyan kell megteremteni és hogyan kell munkában tartani azt az apparátust, a mely a termelő szövetkezetek munkáját vezeti és irányítja.

Somogyvármegyében a termelő szövetkezetek megalakítása még a régi kormány idejében megkezdődött. A földművelő nép földhöz juttatásáról szóló néptörvény 61. §-a úgy intézkedett, hogy a hol a termelés érdeke megkívánja, ott a nagybirtokok ideiglenes birtokba vétele megtörténik. Hamburger Jenő, Hevesi Ákos, Farkas Adolf elvtársak, a kiket a párt központi irodája küldött ki Somogyvármegyébe, felvilágosították a népet arról, hogy az egyetlen igazságos megoldás a földnél az, ha termelő szövetkezetek alakulnak és a termelő szövetkezetek veszik át a nagybirtokokat. A volt cselédség a Somogyvármegyeyi birtokokon megértette az igazságot, gyűlésekre jött össze és a gyűléseken egymásután hozták meg azokat a határozatokat, a

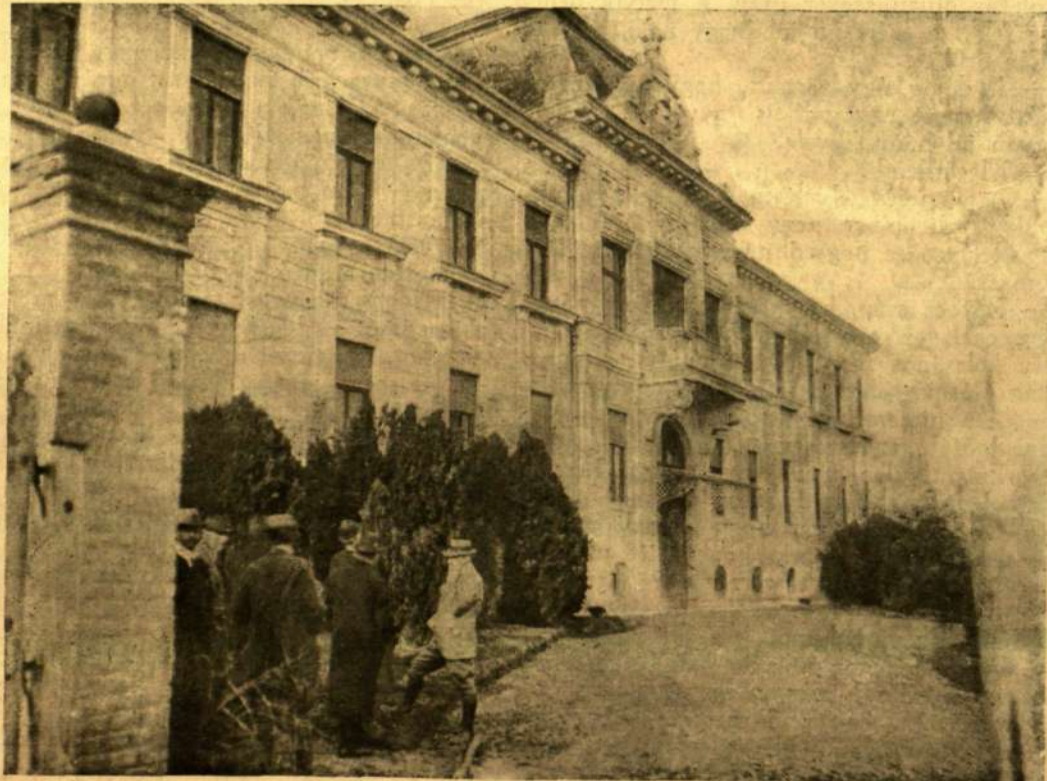
melyekben követelték a földnek átadását a termelő szövetkezetekbe tömörült dolgozó földmunkásoknak. E kívánságok alapján hozták meg határozatukat az elvtársak, csak természetes, hogy a határozatok mindenben eleget tettek azok kívánságainak, a kik eddig is verejtékes és keserves munkájukkal tették termékenyvé a kemény rögtöt. Így történt meg, hogy a proletárdiktatura megteremtéséig Somogyvármegye területén 192,808 katasztrális holdon, összesen harminckilencz termelő szövetkezet alakult meg és megkezdődött a termelő szövetkezetek vármegyeyi központjának a megszervezése is.

A mikor megalakult a Forradalmi Kormányzótanács, akkor nyomban megváltozott a helyzet, mert azonnal köztulajdonba ment át Somogyvármegye területén minden kétszáz holdnál nagyobb birtok és ma az a helyzet, hogy a vármegyeyi központ hatásköre pontosan 387,000 katasztrális holdra terjedt ki, ez a rengeteg földterület mintegy 30,000 földművelői proletár birtokában van.

A termelő szövetkezetek rendszere abból áll, hogy az egy járásban levő szövetkezetek járási felügyelőségbe tömörülnek, a vármegye területén lévő járási felügyelőségek alkotják

meg azután a Somogyvármegyei Földművelés Termelő Szövetkezetek Központját. A központ helyisége a régi törvénytörvényi épületben van és Farkas Adolf, a központi felügyelő, a ki elsőrendű szervező tehetség, úgy állította össze a központi apparátust, hogy minden osztály élére elsőrangú és nagy gyakorlattal bíró szakember került. A malomnyilvántartási osztálynak például a Hadi-termény kaposvári kirendeltségének volt vezetője áll az élén, a könyvelési osztályt olyan elvtárs vezeti, a ki azelőtt az ország legnagyobb terménykereskedő cégének a főkönyvelője volt és hasonlóképpen ez a helyzet a különböző osztályok referenseit illetően is. A központban minden szövetkezetnek külön törzskönyve van, ebben a törzskönyvben részletesen fel van tüntetve a szövetkezet egész leltára és minthogy az egyes szövetkezetek feleslegüket csak a központ útján értékesíthetik, de szükségükre is itt kapnak fedezetet, ebben a törzskönyvben írják a szövetkezetek terhére a kiadásokat és ismerik el a szövetkezeteket a bevételekre. E rendszer mellett azután könnyen megérthetjük, hogy miként vált lehetségessé az, hogy a somogyvármegyei termelő szövetkezetek aránylag rövid idő alatt is olyan nagymennyiségű élelmiszereket küldjenek Budapest proletárjainak. A központ minden szövetkezetet feleslegét nyilvántartva nyomban intézkedik a feleslegnek továbbításáról és csak természetes, hogy a felesleg oda továbbítatnak, a hol azokra a legnagyobb szükség van: a budapesti gyárakban dolgozó proletártestvérekhez.

A szövetkezeti kezeléshez tartozik még az is, hogy a központ köztulajdonba vette át mindazokat az üzemet, a miknek csak valami kis köze is van a földhöz, így köztulajdonba mentek át a malmok, a szeszgyárak, a keményítőgyárak, a téglagyárak, a cukorgyár, de szövetkezeti kezelésben vannak már a halastavak is és nagyon rövid idő múlva már a legteljesebb kommunizmus érvényesül majd a kereskedelemben és szövetkezeti alapon történik majd meg egy a szövetkezetek, mint az egyes szövetkezeti tagok igényeinek kielégítése is. Erre nézve a terv az, hogy a központ mellett egy anyagbeszerző és ellátó csoport alakul, itt raktározzák el az egyes szövetkezetek fölöslegét, de itt raktározzák el és küldik szét a járásokba és onnan a szövetkezetekhez azokat a mezőgazdaság viteléhez és a mindennapi élethez szükséges ipari cikkeket is, a melyeket eddig a kereskedelem juttatott el, természetesen csak profittal, a fogyasztóhoz. Mindezeket a munkákon felül a központ kezébe vette a

EZELŐTT PALOTA, MOST A TERMELŐSZÖVETKEZETEK JÁRÁSFELÜGYELŐJE LAKIK BENNE.

MILYEN A FÖLDKÖZÖSSÉG A GYAKORLATBAN.

vármegye élelmészét is, változatlanul meg hagyta a különböző megyeyi élelmészeti terveket, de elrendelte, hogy ezek szükségletüket csak a központ útján szerezhetik be, közvetlenül semmit nem vásárolhatnak, a mi által egyrészt az élelmész zavartalansága biztosított, másrészt lehetetlenné vált az, hogy valaki szükségletét több helyen szerezzé be.

A hatalmas apparátus második szerve a járási felügyelőség, a melynek felügyeleti joga a járás területén működő összes szövetkezetekre kiterjed. A járási felügyelőség tartja nyilván a szövetkezeteket, ellenőrzi, hogy a birtokokon a leltározás megtörtén-e és hogy tényleg minden élő és holt felszerelés bekerült-e a leltárba és a járási felügyelőség gondoskodik majd arról is, hogy a járási anyagraktárakból a szükséges cikkek eljussanak a tanyákra.

A nagy óramű perczmutatója: a termelő szövetkezet. Ezeknek megteremtésénél az az elv érvényesült, hogy a termelés folytonossága minden körülmények között biztosított és épen ezért önálló szövetkezetekké az eddig egységes kezelés alatt álló birtokok alakultak át. Egységes szövetkezeti kezelés alatt állanak a birtokok, tekintet nélkül a birtoktest nagyságára. Épen úgy egységes szövetkezet Esterházy Miklós volt negyven ezer holdja, mint a hogyan egységes birtoktest Kacskovits Lajos volt alispán ötszázhetven holdas magyaratádi birtoka. A termelő szövetkezeteket a szövetkezeti tagokból alakult direktórium és a központ által kinevezett gazdatiszt egységesen vezetik és a központ a régi tulajdonosok és a bérlők közül többeket nevezett ki gazdatisztnek azok volt birtokára, de csak akkor, ha e kinevezést a szövetkezeti tagok, vagyis a volt cselédség javasolta. E kinevezések azt igazolják, hogy a proletár állam mindenkinek kíván munkaalakalmat adni és mindenkinek biztosítja a munkához való jogot.

Ezen az alapon neveztek ki többek között Somsich Miklós, Széchenyi Aladár volt főispán, Hoyos Miksa, Kacskovits Lajos

FOLYIK A MUNKA.

MILYEN A FÖLDKÖZÖSSÉG A GYAKORLATBAN

volt alispán, volt birtokosokat intézőknek, így került vissza gazdatisztnek a háromezer kétszáz holdas Inámpusztára Kovács Gyula, Tisza István egykori merénylője is, a ki eddig bérlője volt a birtoknak.

A szövetkezeti tag tényleges munkája után kapja meg az osztalékot. Minden szövetkezeti tagról folyószámla lapján feljegyzik azt, hogy hány napot töltött el tényleges munkában. Az év végén azután a birtok jövedelmét felosztják az összes munkanapok számával, így jön ki az az egység, a melyből mindenki annyit kap, ahány munkanappal járult a

szövetkezeti birtok megmunkálásához. A szövetkezeti tagok a vármegyében megkötött kollektív szerződésben megállapított konvencziót az osztalékra előlegképen kapják meg, ha azután a termés eredménye olyan, hogy a konvenczió kívül felesleg marad, úgy ez a felesleg is felosztatik a szövetkezeti tagok között.

Még csak annyit jegyez meg, hogy maguk a szövetkezeti tagok figyelnek arra, hogy mindenki erejének és tudásának megfelelően dolgozzék és ők ellenőrzik hogy munkanélkül ne éljen senki. A szövetkezeti tagok sújtják fegyelmi büntetéssel azt a ki a fegyelmi büntetést megérdemli és a fegyelmi büntetés indokolt esetben a szövetkezet tagjai sorából való kizárás lehet.

Ime: így néz ki gyakorlatban a földközösség és a tudósításomhoz befejezésül hozzáfűzhetem még azt is, hogy Somogyvármegye nincsenlen proletárjai a legteljesebb mértékben meg vannak sorsukkal elégedve.

Paál Jób.

AZ EZÜST SERLEG.

Elbeszélés. — Irta Körmeny Viktor.

I.

A régi Gránátos-utczában, az Óra körül, a hol a bécsi virsli illata birkózott a pilzeni sör ködével, egy öreg antikvárius kirakatában drága mivű ezüst serleg állt. Gyönyörű ötvösmunka volt rajta, mely Páris királyfi ítéletét ábrázolta az almával és a három istennővel. A márcziusi nap a Károly-kaszárnya felé igyekvő belvárosi polgárok csilindere fölött épen a kirakatra sütött és a serleg ezüstje vakítón csillogott. Doppelthurm Tivadar, a ki a Hatvani-utca felől jött hosszú lépésekkel, önkéntlenül is megtorpant a régiségkereskedés előtt és műértő szemmel sokáig nézegette a serleget.

Akkoriban az atléták szenzációs tavaszi meetingre készültek és kiírták a magasugrás bajnokságát, a melyre valami nagyszerű díjat akartak kitűzni. A huszonöt éves Doppelthurm, a ki egyrészt az Atléta Klub titkára, másrészt Magyarország első magasugrója volt, mire a Nagy Kristófhöz ért, elhatározta, hogy a bajnokság díjául megvásároltatja a serleget és megnyeri magának az értékes régiséget. Visszafelé jövet már meg is alkudott az öreg hiénával.

Két hét múlva világrekordot teremtett a magasugrásban és jogos önérettel vette át az első díjat a szépséges Máriafy kisasszony kezéből, a ki a mérkőzés alkalmával az apja mellett ült a bírói páholyban. Ez husvét hetében történt, világszékig el alatt, a mely

MUNKÁSZÁSZÓALJAK FELVONULÁSA A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG ELŐTT. — Bér Dezső rajza.

épen olyan volt, mint a Máriaffy Melanie csodálkozó nagy szeme, a mikor a szerencsés bajnoknak odanyújtotta a serleget. Oh, hányan irigyelték e pillanatban Doppelthurm Tivadart a győzelemért és mennyivel többen a leány mosolyáért.

Májusban kinyíltak a rózsák és kivirágzott a szerelem is a bajnok szívében. Áhítattal vallotta meg érzelmeit és úgy érezte, hogy mennyei üdvössége száll le a földre, a mikor a Melanie imádot szöke feje a vállán pihent és fülébe muzsikált a forró vallomás.

És valóban, Melanie nagyon szerette a bajnokot, főleg és elsősorban azért, mert ideális magasugró volt és ugrás közben oly klasszikus tökéletességgel homorított, a melynek párját Angliában is hiába keresné az ember. Mert Melanie telivér sportlady volt és értett ezekhez a dolgokhoz.

Ősszel megvolt az esküvő, azután a nászút következett és utána öt boldog, csókos év. A házaspár lelkesen hódolt a sportnak, Tivadar szorgalmasan részt vett a tavaszi és őszi mérkőzéseken és Melanie a gyönyörtől boldogan hunyta le szemét, valahányszor férje karsú alakja a magasba szökken, hogy túl a mércezen a legideálisabb ívben érjen ismét a földre.

Öt boldog évet mondtam, mert a hatodikban tavasszal sok eső esett és a bajnok egészsége megrendült. Köhögni kezdett, pápista színt kapott és fogyásnak indult. És nem hozott számára javulást sem a nyár, sem a Riviéra, sem az orvosi tudomány. Őzre siralmas csontváz lett a deli atlétából és mire az utolsó falevél lehullott, elmúlt a Doppelthurm Tivadar élete is. Halálos ágyán szivreható búcsút vett ifjú nejétől, a kit arra kért, hogy tetemét Gótában értesse el. Melanie zokogva borult az urára és kétségbeesve hallotta annak utolsó szavát:

— Hamvait az ezüst serleg fogadja be, a melynek boldogságomat köszönhettem. Órzd meg kegyelettel...

II.

Haragos novemberi felhők kergetőztek Bécs utcái fölött, a mikor Melanie hazautaztában a Déli Vasút indóházához hajtatott. Olyan volt az idő, mint az ő lelke: szürke és kietlen. A köny nem tudott fölszáradni szép szemében és az ölében búsan szorongatott egy lezárt dobozt. Az ezüst serleg volt benne és abban a boldogult hamvai. Azt nem merte többi podgyászával a vasútra bízni és ki nem tette a kezéből egy pillanatra sem.

Fásultan foglalt helyet az első osztályú szakaszban és üres tekintettel nézett ki az ablakon. Egyedül volt mélységes bánatával és a podgyászhalóban Doppelthurm Tivadar örkdött felette.

Bécsújhegyben egy fiatal férfi szállt be a szakaszba és miután megbillentette a zerge-tollas gráci kalapját, vele szemben az ablaknál foglalt helyet. Melanie egy futó pillanattal meggyőződhetett róla, hogy utitársa csinos, egészséges arcú vidéki ember, a ki többet van szabad ég alatt, mint a szobában. Bár szomorú lelkiállapotában semmi sem érdekelte, idegeire mégis megnyugtató hatott a szelid kék szempár, mely öt perces időközökben jószágos részvételt kereste az övét.

Már magyar földön jártak, a mikor a vonat a nyílt pályán, brutális fékezéssel, hirtelen megállt. Az erős zökkenéstől Melanie karsú alakja előre lendült és fekete bőrtáskája a kékszemű idegen ölébe esett. Az ijedelem perce volt és miközben valami bocsánatkérést rebegett, félelmét nem tudta elpalástolni.

— Ne méltóztassék megijedni, — szólalt meg lágy, kedves hangon a férfi — azt hiszem, semmi baj sincs.

Fölrántotta az ablakot és kinézett a gyöngyszínű, párás reggelbe. Valami parasztszeker a sinek közé szorult és a halára ijedt kocsis nem tudta kiszabadítani a kereket. A percek multak, a mozdonyvezető káromkodott és az

NÉPBIZTOSOK A FRANKLIN-TÁRSULAT ZÁSZLÓALJA ELŐTT.

EGY MUNKÁS-ZÁSZLÓALJ FELVONULÁSA.

GYÁRI MUNKÁS-ZÁSZLÓALJAK SZEMLÉJE ÁPRILIS 23-ÁN.

utasok erősen türelmetlenkedtek már, a mikor a Melanie zerge-tollas utitársa a mozdony elé futott és egy hatalmas rántással kiemelte a szekeret. Melanie néhány éljen-kiáltást hallott a nyitott ablakon át és a mikor a férfi visszatért, úgy érezte, hogy az egész utazóközönség nevében köszönettel tartozik a kékszemű idegennek. Kissé elfogultan, de azért őszinte elragadtatással nyújtotta oda neki keztyűtlen jobbját. És a mikor a férfi a keze fölé hajlott, hogy megcsókolja, mosolygva mondta:

— Ön félelmesen erős lehet.

Ez az elismerés némi alapul szolgált a bemutatkozásra. Melanie megtudta, hogy utitársát Csörsz Ádámnak hívják, vasmegyei birtokos, nőtlen és a pusztája nem messze van a Doppelthurm-uradalomtól. Viszont a férfi is értesült róla, hogy az asszony gyászos özvegységének első napjait éli. Melanie szemében néha kőny csillogott a beszélgetés alatt és kint is szemezni kezdett az eső.

A mikor a szombathelyi pályaudvarra befutott a vonat, Csörsz Ádám fölállt és készülni kezdett.

— Én itt átszállok, — mondta kissé szomorúan — kár, hogy ön tovább utazik.

— Még két állomással, — felelte halkán Melanie. — Én is sajnálom, hogy elválnok.

Kis kezét melegen fogta át a férfi erős keze és a szelid kék szempár végigsimogatta az arcát. Mondtuk már, hogy ez mily megnyugtató hatott a Melanie idegeire és éppen ezért nem csodálkozhatunk rajta, ha az özvegy a vonat megállásánál pillanatában e szavakkal fordult utitársához:

— Ha jól tudom, itt tovább áll a vonat. Szeretnék valamit enni...

Csőrsz Ádám piros, napsütötte arca kidérült.

— Erre van az étterem. Ha megengedi...

És két perc múlva már a fehér asztalnál ültek, párolgó étel mellett. Melanie határozottan éhes volt és a mikor a poharak először összeért, hálásan nézett utitársára. És beszédes lett a kielégülés jóleső érzésében.

— Mit csinál mindig otthon? — kérdezte kedvesen a férfitől.

— Paraszt vagyok. Dolgozom. Reggeltől estig.

MUNKÁS-ZÁSZLÓALJAK ELLÉPNEK A NÉPBIZTOSOK ELŐTT.

A NÉPBIZTOSOK A SZEMLÉN.

GYÁRI MUNKÁS-ZÁSZLÓALJAK SZEMLÉJE ÁPRILIS 23-ÁN.

— És nem únja? Nem vágyik Pestre, társaságba?

— Nem érek rá unatkozni.

Melanie egy pillanatig elgondolkozott, azután azt kérdezte:

— És athletikával, sporttal sohasem foglalkozott? Ön nagyon erős...

Csőrsz Ádám foltkaczagott.

— Elég sportot találok én a mezőn. Én csak a hasznos hajtó munkát szeretem.

A többi mind játék, szórakozás.

Melanie egy kissé csalódottan nézett a férfire. Szinte haragudni szeretett volna rá, hogy ennyire rusztius, de a szelid kék szempár bocsánatkérően pillantott rá és az özvegy még egy kérdést megkoczkáztatott.

— Hát semmi szenvedélye sincs önnek, csak a munka?

— Alig, — felelte a férfi alázatosan. — Azaz, hogy valami mégis van... Régiséggyűjtő vagyok...

Ezt majdnem félve árulta el Csörsz Ádám, nem tudván, vajon tetszésére lesz-e az

asszonynak. Mert Csörsz Ádám nagyon szelid lelkű paraszt volt.

Melanie szeme ebben a pillanatban a titkolhatatlan érdeklődés tüzeiben villant meg és lázasan, csaknem követelőn áradt a szó ajkáról.

— Régiséggyűjtő? ... Oh, Istenem, ez érdekes... nagyon, nagyon érdekes... Az uram is az volt... Oh, beszéljen... mondja, mije van?

És Csörsz Ádám elmondta, mije van. Egy csodás gobelinje, régi festményei, Watteau miniatűrök, rokokó-legyezők, emailok, porcellánok, poharak és egy hatalmas ezüst serleg, a miből egykor Csák Máté ivott a treneszi várbán.

Melanie, a ki nekiperült arccal hallgatta a férfi beszédét, egyszerre ijedten kapta föl a fejét és halotthaloványan nézett ki a perronra. A gyorsvonat éppen abban a pillanatban indult el és Doppelthurm Tivadar a podgyászhalóban magára hagyatva, csöndes szemrehányással utazott tovább Kanizsa felé...

Az özvegy rémült sikoltással ugrott föl a helyéről és kirohant a perronra.

— Álljanak meg... az Istenért, álljanak meg! A serleg!... Az ezüst serleg... óh!

És ott a sok ember előtt keservesen zokogni kezdett. Arról persze szó sem lehetett, hogy a vonatot megállítsák, de a szelid lelkű Csörsz Ádám, a ki nem bírta a könnyeket, kétségbeesetten rohant a főnöki irodába, hogy a szomszéd állomást értesítse a történetéről. Egy negyedóra múlva megjött a válasz, hogy egyik elsőosztályú szakaszban sem találta semmit.

— Másként nem történhetett, — magyarázta a férfi — mint úgy, hogy még itt a pályaudvaron ellopta valaki, a míg mi az étteremben ültünk.

— Oh jaj nekem! — siránkozott Melanie. — A serleg...

Csőrsz Ádám úgy érezte, hogy vasmarok szorítja a szívét.

— Ne sírjon. Ilyen szemeknek vétek a köny... Nézze... én magának adom az én serlegemet, a miből Csák Máté ivott.

Melanie hálásan nézett utitársára.

— Igen, de az én serlegem...

Nem bírta kimondani, a mit akart. Úgy érezte, hogy a föld alá kellene sülyednie szegényében.

III.

Egy hét múlva Csörsz Ádám átment a Doppelthurm kastélyba és magával vitte Csák Máté serlegét. Boldogan hagyta ott, mert drága ajándékot kapott érte cserébe: az özvegy szívét. A búcsúzókor hosszan, forró ajakkal csókolt kezét Melaniának, a kinek az volt az utolsó szava:

— A mjelőbbi viszontlátásra!

Csőrsz Ádám, a kiről tudják, hogy szelid lelkű, engedelmes férfiú volt, három nap múlva újra átment az asszonyhoz, azután pedig mindennapos lett a kastélyban.

A gyászévt eltelével özvegy Doppelthurm Tivadarné Csörsz Ádámné lett Isten és ember előtt és nászútra a Riviérára ment az urával. A nászút után öt boldog, csókos év következett és az ötödikben történt hogy a mikor egyszer Pesten időztek, Csörsz Ádám egy belvárosi régiségkereskedő kirakatában pompás ezüst serleget fedezett föl. Gyönyörű ötvösmunka volt rajta, mely Páris királyi ítéletét ábrázolta az almával és a három istennővel. Műértő szemmel sokáig nézte a serleget és egyszerre eszébe jutott az öt év előtti jelenet a pályaudvaron. A felesége elmondta később, hogy milyen volt az a darab és ime, ezen is ugyanaz a mitológiai jelenet!

— Milyen öröme lesz Melaniának, ha hazaviszem, — gondolta és megvette a serleget.

A mikor otthon kibontotta a csomagot, Melanie egy pillanatra elhalványodott, azután édes bábóba gyúlt az arca és összevissza csókolta az urát.

— Maga drága, maga édes, egyetlen! Hát hol talált rá?

Csőrsz Ádám szelid szíve nagyot dobbant.

— Hát az? A magáé?

— Persze, hogy az! Nézze itt az oldalon ezt a vésett dátumot: 1890 március 30.

Akkor nyerte meg szegény Tivadar a magasugró bajnokságot.

— No ennek igazán örülök, — mondta a férfi.

Melanie finom fehér keze most a serleg födeléhez ért. Könnyen járt, de azért egy pillanatra mégis lehunyt a szemét az asszony, a mikor belenézett. Az ura is oda pillantott és megszólalt:

— Valami van a fenekén.

— Semmi... egy kis por...

És gömbölyűre formálta az ajkát és belefűjt a serlegbe. Előbb gyöngén, lehelteszerűen, azután erősen, mint a hogy kislány korában szokta, a mikor „legényhűséget” talált a réten.

A MILLENIUMI EMLÉKMŰVET BEVONJÁK VÖRÖS SZÖVETTEL

VILÁGOSSÁG.

Regény. (Folytatás.)

Írta HENRY BARBUSSE.

Nem tudja megállni, hogy útközben bele ne kapaszkodják egy másik járókelőbe, a ki a gyalogjárón áll ünneplő nadrágjában, a mely olyan, mint két új oszlop és a kinek a durva blúza olyan, mint egy ásványtömb. Otthagyjom őket és bemegyek egyedül Brisbillehez.

A kovácsműhely tűzhelye egy fekete tárggyakkal telehalmozott műhelyet világít be. A falakra és a mennyezetre függesztett számszámok sötét bordái közt áll Brisbille, mintha fémből volna, a kezei ólomból, a sötét köténye vasforgácstól csillog, elvből piszkos, tekintettel a kovács elveire, lévén ma vasárnap. Még éhgyomorral van, az arca még nyugodt. De türelmetlenül várja a misére hívó harangszót, hogy elmehessen inni, egymaga.

A műhely rovátkás ablakának nyitott négyszögén át élénk és légies tónusokban rajzolódik be az utca egy része, a hol az emberek ácsorognak. Olyan ez, mint egy messzelátó pontos körvonalú látóköre, a melyben szilhuettek rajzolódnak, elmosódnak, kereszteszűnnek, a hol egy pillanatra látni egy karimás és tollas kalapot, a mely ide-oda mozog; egy égszínkéék nyakkendő és gombos cipőjű kis fiút, meztelen lábszárral, a melyek körül henger-alakú nadrág

függ; két komor asszonyt, felduzzadt szoknyákkal, a kik cikkek-czakban járnak, találkoznak, megállnak és összefolynak a beszélgetésben, mint a guruló tintacsöppek. Ennek a színes mozgóképek az első emeletén, felalá járva, komoran káromkodik Brisbille, mint mindig. Vörös, fakó arca piros foltokkal van tele, a haja zsíros, a hangja rekedtes. A míg jár felalá ketczében, tántogó roppant papucsában, halkán beszél, lökve ki magából a szavakat, az orrán keresztül. Brisbille csak kiabálni tud, nem beszél; a düh valami indulatára van szüksége, hogy a durva hangok kitörjenek a torokból.

A néni belép; beül egy üllőre, lélekzet után kapkod, az imakönyvén forgatva a meggömbült kulcsot, a melyet kezében tart. Aztán ijedten, aprókat lélekezve elkezd beszélni a kulcsról, a balesetről, a miber megromlott és a melynek sokféle részletei csak úgy ugrálnak a fejében. A papucos komor kovács figyelmét azonban hirtelen magára vonja az utcára nyíló lyuk.

— Az a borjú! — bömböli.
Fantan úr ez, a borkereskedő és kávé, a ki erre megy. Vastag, hatalmas ember, hájjal befödve, fehéren, mint egy ház. Soha sem beszél semmit, mindig egyedül van. Valóságos hatalom, sok pénzt keres; sok százezer frankot gyűjtött össze. Délben és este nem látni sehol; elbújik a söntésében és egyedül eszik. A nap többi részében szedi be a pénzt. A pénztár asztalán van egy

lyuk, abba seprí be a pénzt. A háza csak telik pénzzel, kora reggeltől estig.

— Ez aztán a garasleső, — mondja a néni.

— En ezt mondom:

— Gazdag ember.

— Ha ezt mondtad róla, megmondnál mindent — dörmögi Brisbille. — Fene bugrissa! Magad is csak afféle szegény éhenkórász vagy, mint a többiek, de bugriseszméid, azok vannak!

Türelmetlen mozdulatot teszek. Ez nem igaz és Brisbille felingerel gyűlöletével, a melylyel megtámad mindent, annyival inkább, mert ő rá magára is láthatólag hatással van ennek az embernek a közeledése, a ki gazdagabb, mint a többiek. A forradalmár kimeresztí aczél-szemét és elhallgat, mint mi, a mint a hatalmas személyiség felénk közeledtében növekszik.

— Bonéasék még gazdagabbak, — morgja a néni.

Fontan úr elmegy a nyitott ajtó előtt. Hallani, a mint szuszog a hatalmas agglégény. A mint vastag felöltővel kipárnázott hátát fordítja felénk és tovább megy, Brisbille elkezd morogni:

— Micsoda egy pofa! Láttad, mi? Az az állkapocs, a mely a füleiről lóg le! Igazi disznófej!

A népies öröm felvillanásával teszi hozzá:
— Szerencsére reméljük, hogy mindennek hamarosan szét kell pukkadni!

Csak ő maga nevet. A néni félreül. Utálja Brisbillet, a ki maga az irigység, a rosszindulat, a durvaság egy személyben. Különbben az egész világ gyűlöli ezt a bolondot mértékletlensége és felforgató eszméi miatt. Mindazonáltal, ha az embernek dolga van vele, a vasárnap délelőttöt választja, hogy beszéljen hozzá s el szokás időzni nála. Tudja mindenki, hogy itt szokás találkozni s ez hagyományyá vált.

— Meg fogják gyógyítani a kis Antoinettet, — mondja Benoit megállva az ajtóban.

Ez a Benoit olyan, mint egy újság. Ő vele nem történik soha semmi, ő csak azért él, hogy híresztelje, a mi másokkal történik.

— Tudom, — kiáltja a néni. — Hallottam ma reggel. Ma reggel hét órakor már többen tudták. Fog jönni a kastélyba vadászatra egy hírneves nagy orvos, a ki épen a szemeket gyógyítja.

— Szegény kis angyal, — sóhajtja egy asszony, a ki most lépett be.

Brisbille közbeszól epésen és mogorván.

— Mind csak azt mondják, meggyógyítják ezt a kicsikét. Eh, a mennykőbe! Ki törődik vele igazán?

— Mindenki, — felel egyszerre két hölgy felháborodva.

— Ez alatt pedig a kisleány elpusztul, — mondja Brisbille rosszmájúan és újra kérdi szokott frázisát, a mely hangzatos és ostoba, mint egy népgyűlési verzeset.

— Ő is a társadalom áldozata.

Joseph Bonéas úr lépett be Brisbillehez. Csak úgy jön be, különös czél nélkül, mert nem tartja méltóságán alulinak érintkezni a kerületbeli emberekkel; utána Pocard úr, Crillon, megborotva, csillag, síma arczbőrrel, majd még néhányan. Köztük különösen feltűnik Mielvaque úr biczegő, gyönygházszínű koponyája, a ki félénken és teljes tisztelettel a bevett szokások iránt, levette a kalapját, a mint a küszöbön átlépett. Expedíciós hivatalnok a gyárban, rojtos és kétes tisztaságú fehérneműt visel és állandóan egy ugyanazon mellényt, a melyen rajta vannak mindenféle szöszök nyomai.

Joseph Bonéas úr nekem imponál. Szemet vonzza finom profilja, gyászruhájának fénytelen sötétsége, fényes fekete keztyűje, mely egy aranylappal diszített derékszög-alakú fekete botot tart.

Ő is levette a kalapját. Erre észrevétlenül, a zúgomban, én is levezem az enyémet.

Finom és disztíngvált fiatal ember, a ki meglep veleszületett eleganczával. Csak hogy beteg ember, kiütések kínozzák. A nyaka mindig meg van görbülve vagy a csuklói megdagadva valami kelevénytől. Ebbe a törekeny testbe tiszta és egészséges intelligencia van bezárva. Bámulom őt, mert megfontolt ember, tele van ideákkal és kifogástalanul tudja magát kifejezni. A multkor szociológiai előadást tartott nekem a mai Franciaország érintkezési pontjairól a hagyományos Franciaországgal és a múltba vezető gyökereinkről s ez előadás világos szabotossága rám nézve reveláció volt. Keresem a társaságát, igyekszem őt utánozni s neki bizonyára nincs tudomása a befolyásról, a melylyel réam van.

Általános figyelem közben mondja el, hogy egy fiatal emberek társaságát akar Viviersben szerezni. Aztán felém fordul:

— Mennél tovább megyek, — mondja — annál jobban meggyőződom róla, hogy minden ember szűk látókörrel van megverve. Nem tudnak és nem is akarnak tovább látni az orruk hegyénél.

A KELETI PÁLYAUDVAR ELŐTT A BAROSS-TÉREN.

— Igen, — mondom én.

Válaszomat kissé rövidnek találom s a rákövetkező csönd ezt könyörtelenül bizonyítja. Kétségkívül ő is ezt gondolja. Másokkal keveredik beszélgetésbe és én érzem, hogy elpirulok Brisbille barlangjában.

Crillon Brisbillelel disputál egy ócska kalap helyreigazítása dolgában, a melyet kézzel kézzel adnak és a melyet figyelmesen nézgetnek. Crillon leült, nem vesztve el szemét a kalapot. Testétül-lekestül beleveti magát ebbe a vitába. Szegény ezermesteri mestersége nem engedi, hogy szabott árakat

tartson és mert egyedül marad munkája értékének védelmében. Az öklével ütögeti lisztes posztóval fedett térdét és a haja, a mely sűrűn hull alá vastag nyakára, olyanná teszi a tarkóját, mint egy vaddisznó.

— Ez a nemez, — nyögi. — Mondom magának, mi baja: az eső áztatta el. Ez a nemez olyan, mint egy piszkos zsebkendő.

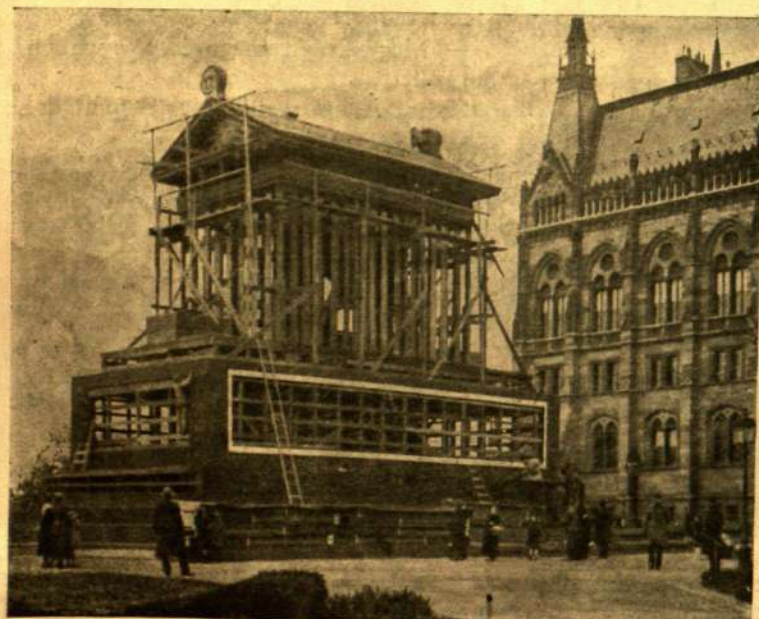
Justin Pocard úr három vidéki emberrel beszél, a kik sipkával a kezükben, tátott füllel hallgatják. Nyomatékos hangon magyarázza nekik a nagy pénzügyi és ipari kombinációt, a melyet kitalált.

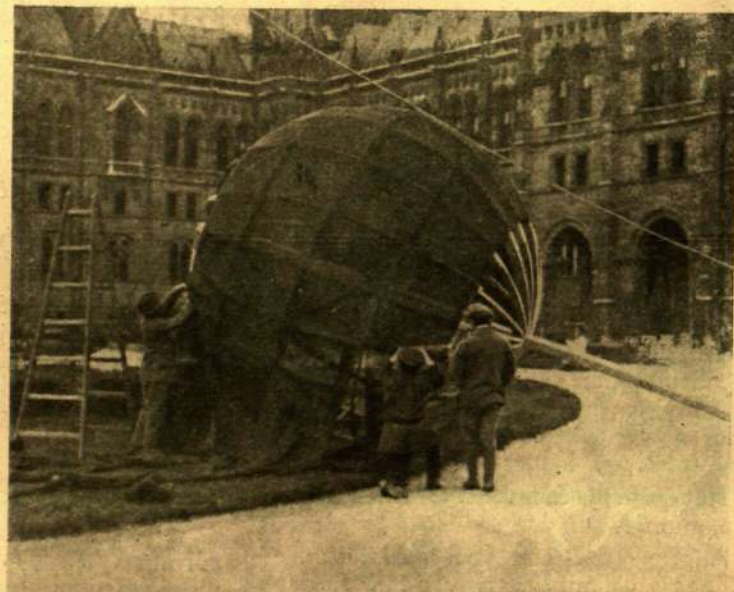
Május elseji díszítő munka a Tattersalban. 1919. 10. 26.

DÍSZÍTŐ MUNKÁK A TATTERSALBAN. — Zádor István rajza.

ELŐKÉSZÜLETEK A MÁJUS ELSEI ÜNNEPRE.

A PARLAMENT ELŐTT FELÁLLÍTJÁK A MUNKA SZOBRÁT.

VÖRÖS FÖLDGÖMB AZ ANDRÁSSY-UTI KÖRÖNDÖN.

ELŐKÉSZÜLETEK A MÁJUS ELSEI ÜNNEPRE.

PESTVÁRMEGYE DIREKTORIUMA.

A spekuláció borzongása villanyozza fel a jelenlevő személyeket.
 — Ezek majd sepernek, ezek az üzletek! — szól Crillon elragadtatva, egy pillanatra abbahagyva a kalap szemlélését, majd ismét elmerül benne.
 Joseph Bonéas félhangon szól hozzám, a mi hízeleg nekem:
 — Ez a Pocard tanulatlan ember, de van praktikus érzéke. A koncepciója nagy szabású, már tudniillik, ha úgy látja a dolgokat, mint én.
 — En pedig arra gondolok, hogy ha idősebb volnék, vagy nagyobb volna a tekintélyem a kerületben, talán én is benne lehetnék a Pocard vállalatában, a mely formát ilt és ropant nagy lesz.

Eközben Brisbille újra elkeseredik. Ki mondhatatlan nyugtalanság gyűlekszik össze a szívében: mindez a társaság odahaza mersztja őt, pedig már dolgozik benne a vágy az ital után. Nem bírja eltitkolni szomjúságát a borra. Rásandít a társaságra. Hétköznap ebben az órában már kezd a szomját oltani. Már-már kiszárad, belül ég, a mint csoportról csoportra jár. A várakozás túlhaladja erejét.
 Egyszerre csak mindenki kinéz az utcára a nyitva maradt ajtón át.

Egy hintó gördül a templom felé: zöld kocsi, ezüst lámpásokkal. Az öreg kocsis, a kinek vastag keztyűje egy ostor vékony szceptrumát tartja, egymásra rétegződő gallérokba van öltözve, hogy az ember azt hinné, több ember van egymás fölé rakva. A fekete ló üget.
 — Olyan fényes, mint egy zongora, — mondja Benoit.
 A bárónő ül a kocsiában. Nem látni, a függönyök le vannak bocsátva. Mégis mindenki köszön a kocsinak.
 — Csupa rabszolga, — dörmögi Brisbille. — Ni, hogy báméskodnak, báméskodjanak hát. Nohát nézzék, a ki mellett elmegy ez a vén pénzeszak, mind földbe túrják az orrukat, megmutatják a fejük búbját és púposak lesznek.
 — A bárónő sok jót tesz, — tiltakozik a jelenlevők egyike.
 — Ah, igen, sok jót tesz, — hörgi a gonosz ember taszigálva maga körül, mintha valaki lefogná. — Ezt én fitogtatásnak nevezem. Így nevezem én, a mi engem illet.
 Mindenki a vállát vonogatja. Joseph Bonéas, a ki mindig ura magának, mosolyog.
 — Mindig voltak gazdagok, — mondóm én, felháborodva ettől a mosolytól. — Szükség van rájuk.

— Nohát — trombitálja Crillon. — Ez egyike azoknak az ideáknak a melyeket készen találni a fejében, ha az ember halászik benne. Én azonban azt mondom: az az igaz, hogy megpukkad az irigységtől. Én a magam részéről nem tartozom azok közé, a kik megpukkadnak az irigységtől.
 Mielveuque úr visszatette megkövesült fejére a kalapot és az ajtóhoz lépett. Joseph Bonéas úr is hátra fordít és kimegy.
 Egyszerre Crillon felkiált:
 — Nini, Petrarque!
 És kisért egy nagy test nyomában, a mely meglátva őt, kinyújtja hosszú lábait és férdén kitérve odább áll.
 — És ez a tökfilkó községi tanácsos — mondja Brisbille rettentő grimaszsal — A mennykő üssön bele!

Habot ver a szája, a düh hulláma csap át rajta. Ott áll, ingadozva a talpán, szemét a földre szegezve. A szó szoros értelmében forgat a kezében, újra sodor és folyton gyűr az ujjai között egy rendetlenül sodrott, nedves és röjtos cigarettát.
 Telve roskedvvel, felingerelve a vállvonogatástól a kovács, a ki mindenfelől elszakadozott papucsában úgy sántikál, mint egy vulkán, nekiesik a kemencéjének, megtrántja a fűjtatója lánczát. Minden rándításra a fűjtató egy kekes színű és libegő, vakító fehérszélű üstököszt fúj ki a kohóból. Az ember kalapál odabenn.
 Erjed, violaszínűvé lesz, bezárva zugába, mint egy ráb, egymaga fájából, lázadozva a dolgok egész végtelensége ellen.

Beharangoztak a misére és mi ott hagytuk Brisbillet. Mikor eltávoztam, hallottam, hogy dörmög valamit. A rovására kerültem én is. De mi kifogása lehet én ellenem?
 Osszetalálkozunk mind, összeelgyedve, a templom előtti téren. A kerületben — a munkások egy csoportját kivéve, a kiket nagyon szemmel tartanak — mindenki eljár a misére, férfiak, nők egyaránt; konvenczióból, hálából a kastélybeli patrónusok iránt és meggyőződésből. Két utca torkollik a térre és két almafákkal szegélyezett út és ez a négy út vezet ide a várost és a vidéket.
 A térnek szív-alakja van. Igen szép tér. Egy nagyon öreg fa árnyékolja be, a mely alatt egykor igazságot szolgáltatottak; azért hívják úgy, hogy: a 'Nagy Fa, holott vannak ezerféle nagyobbak is. Télen fekete, mint egy lyukas esernyő, nyáron tiszta árnyékot ad, mint egy zöld napernyő. A fa mellett egy magas fészület áll a téren örök idők óta.
 (Folytatása következik.)

PATTERMANN DEZSŐ, A PESTVÁRMEGYEI DIREKTORIUM ELNÖKE TITKÁRAVAL, SZEKULESZ ERNŐVEL.

URBÁN PÁL, A PESTVÁRMEGYEI DIREKTORIUM ELNÖKHELYETTESE.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Gyöngyvirág. Szegedi István verses könyve nem a mai viharos idők hangulatából való, — ma annyira a külső események, a nagy világ-felfordulás hatása alatt állunk, hogy szinte csodálatosnak érezzük, hogy költő elrejtőzik a maga élete kis körében, lírai varázsvonalat rajzol önmaga és a világ vihara közé, hogy e vonalon belül ne hallasson semmi a nagy lármából, ne hallasson egyéb, mint a saját lelke halk, felénk, gyöngéd zengése. Mégis enyhülés, a közelet izgalmában kifáradt léleknek pihenés, ha egy órára bele tud merülni az olyan szelid, búsongó versekbe, mint a Szegedi Istváné s bizonyára lesznek olvasók, a kik szivesen társalkodnak a fiatal költővel és megköszönik azt a kikapcsolódást, a melyet szerzett nekik. Mert nem lehet olyan világ, a melyben ne lenne érdekes egy léleknek az élet nagy dolgaival, a szerelemmel, vágygálgal, bánattal és halállal való sűrűdése, ha szép szavakban és harmóniákban fejezi ki magát: a költészetet az teszi örökkévalóvá, hogy az aktuális pillanattól függetlenül olyan dolgokat rögzít állandó formába, a melyek mindenkor foglalkoztatják az embereket s a melyek mindenki életének lényegéhez tartoznak. Szegedi István is a líra ilyen öt-témáéhoz próbálgat új variációkat adni s ezzel fogja meg szívünket. A lankadt akarataknak, a bánat előtti megadásnak költője, — nem harcol, nem lázad — olyan passzív marad mindennel szemben, mint egy hangszer, a melyből szomorú melódiákat penget ki valami láthatatlan kéz. Az egész való világ ennek a passzív fájdalomnak a hangulatába burkolva tűnik elő verseiből, az érzékenység az egyetlen forrás, a melyből kicsurrann belőle a dal. Lírája egy húrta van hangolva, nincs széles, sok szólamú kihangzása. A harmóniák, a melyeket kihoz belőle, nem nagyon újak és meglepők, inkább variációk, mint merész invenczióval kitalált melódiák, de művész-ember variációi. Az értéküket őszinteségük és átéltségük adja meg s a formának játékos kezelése, a mely néha nemcsak művészkedés, hanem valóban művészet is. Vannak képei, a melyeket szeret ismételni: kézlete nem kimeríthetetlen és nem mindig megújuló, de sohasem merő frazeológia, mindig kifejez valamit, a mi az övé. Van egy-két fogása is (pl. a szavak és sorok ismétlésével való játék), a melyet hatással tud alkalmazni és izlésnek javára írjuk, hogy nem el vissza velük. A mit csinál, impressionista költészet lehet; igaz, a mit most úntalan hallunk, hogy az impressionizmusnak bealkonyodott, de a mig impressionabilis lelkek

lesznek, addig mindig lesz érvénye és keletje az impressziók művészetének.
 A «Budapesti Szemle» áprilisi számában, a mely most jelent meg, Mitrovics Gyula írt tanulmányt Beöthy Zsoltól, mint szépirodó: Beöthynek nagyrészt elfeledett, de épen nem jelentéktelen költői és regényírói munkásságát méltatja. Révai Mór Magyarország ellenfelei és a wilsoni béke czimmel értekezik, Germanus Gyula folytatja A föld és faj a történelemben című értekezését. Az Értesítő rovatban szépirodalmi könyvek ismertetését olvashatjuk. A Budapesti Szemle-t a Franklin-Társulat adja ki Voinovich Géza szerkesztésében.

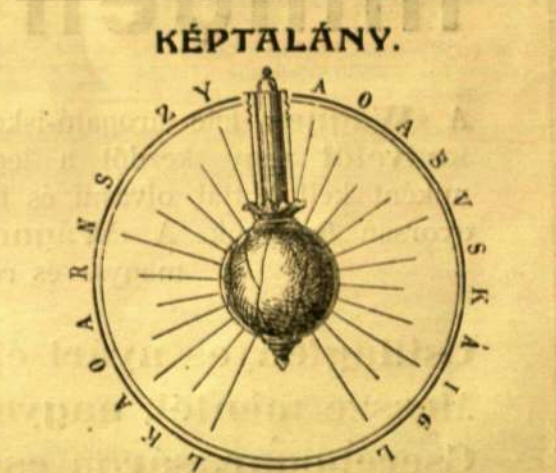
HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közlebbi napokban: Zöldi Márton régi novellairó és újságíró 64 éves korában, Budapesten meghalt. Négy évtized óta dolgozott az irodalomban, számtalan novellát, tréfás és komoly újságcikket, karcolatot írt, a melyeket mindig szivesen olvasott a közönség. Színész-családból származott, fiatal korában maga is színészkedett s talán legjobb írásai azok a genre-képek, melyeket a régi magyar színészeletről írt. Egy szindarabját néhány év előtt sikerrel játszották vidéki szpadokban s legutóbb is írt a közoktatási népbizottság megbízásából egy gyermekdarabot. Az írói körökben nagyon népszerű, derék ember volt, halálával az írói élet egyik régi, jellemzetes alakja tűnt el. Temetéséről az újságírók szabadszervezete gondoskodott. — Darvas M. László a Magyar Távirati Iroda közgazdasági rovatának vezetője 65 éves korában Gödöllőn. — Kiss György, öregebb szobrász nemzedékünknek érdemes tagja. — Oppenheimer Ignác szobrász Budapesten. — Fränkel Rezső takereskedői főhivatalnok Budapesten. — Wiesel Váradi Mór, 31 éves korában Budapesten.
 Mela Mars kabaróművésznő, Laszky Béla, zeneszerző felesége Berlinben meghalt. — Özvegy Berger Mórné Salvendy Berta Esztergomban. — Hammer Béláné született Huber Ottilia Rákosszentmihályon. — Guttman Róza, Budapesten. — Pártos Lipótné, 45 éves korában, Budapesten. — Özvegy Brichla Vinczéne, 54 éves korában, Budapesten. — Özvegy Eifermann Salamonné, 66 éves korában Budapesten.

A «VASÁRNAPI UJSÁG»

66-ik évfolyama.
 A „Vasárnapi Ujság” a legrégebb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap évenként több mint 130 íven s több mint másfél ezer képpel, legjelesebb hazai íróink s művészeink közreműködésével jelen meg.
 Előfizetési feltételeink:
 A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 12 korona, félévre 24 korona, egész évre 48 korona.
 Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalába, Budapesten, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

Szerkesztői üzenetek.
 A harang. Schiller híres költeményének vannak már igen jó magyar fordításai, — kár volt a munkára ennyi fáradságot pazarolni, mikor nem is volt ilyen nagy és nehéz feladat megoldására való költői ereje.
 Május. Konvencionális puffogó alkalmi vers, ihlet nélkül.
 Szomorú szerelem. Tipusa a szentimentális érzélgének, a mely alapján véve affektálás.

A «Vasárnapi Ujság» 10-ik számában megjelent képtalány megfejtése: A hála az utókor erénye.

FOGAK és teljes fogorvosok szájpatológusok, a gyökerek eltávolítása főlegesen. Szpecialista fog- és szájbetegségeken.
FOG aranyfogorvosok és aranyfogok, tartós porcelán- és aranyfogok. 12 évvel (60 alkalommal).
FOG huska teljes éretlenítéssel; hasznavehető, régi fogorvosok által kiképzett, a melyek egy nap alatt kiképzettek. — Mérsékelt árak.

Dr. HEGEDÜS JAKAB
 fogorvos, egyetemi orvostudor, Előfővárosi Fogorvosi Intézet, Budapest VII., Erzsébet-körút 44. sz. I. emelet.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER természetes égvényes SAVANYÚVIZ

Fiatalos, üde arczbőrt
 varssal elő 10 nap alatt és eltávolít minden telthibát, egyint miltoszer, pattanás, szárazság, ráncok, orv. vértel. Likosoz, hervadt, pettyhűlt bőrt, a Dr. Kayserling-féle szappant. A kúra egyszerű, otthon végezhető, minden telthibát nélkül. Bejárás után az arczbőr ragyogó színpompán, gyermek bölcsőjén és szívesen használják. 1 üveg 18.— K. Diszkrét szállítás utánvéttel. — Gyári kivételre és Co. — Beszállítási hely: GROSS ANTAL Budapest, VIII., József-körút 23. (Főútnál 1.)

Szaküzlet
baromfitenyésztés legjobban bevált **keltetőgépeinkkel**
 10magas hűt és tojást erodályoz. 75 vagy sokkal több tojást egyidőben 20 haszonbistort. Kétféle modell. 27. számú nagy árjegyzékünket 100 K. ártól levélben vagy telefonon kiküldés alatt.
Nickerl és Társai t.
 Billelve gazdasági telephelyt barm- és tojóváltás, desz. vállalat Budapest, V. Thököly közút 52.

MEGJELENT!
A többtermelés könyve vagy **A kisgazda tudománya** Irta: Alvinczy Mihály.
 E könyv a magyar kisgazdának akar utmutatója és vezetője lenni, rámutatva a többtermelés szükségességére és lehetőségeire. Tárgyalja az okoskerü gazdasági életét, elsősorban és legfontosabbban a gazdasági növénytermelés és állattenyésztést. A mű terjedelme 512 oldal.
 Ára 8 korona.
 Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer P. és Fiai r.-l.-nél, Budapest, VI., Andrássy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

A házi- és kertgazdaság hasznos útmutatói:
 A zöldségtermesztés. A zöldségfélék eltarítása, konzerválása. Irta Rombay Dezső. Ára 1 K 80 f.
 Az aprójszág tartása és nevelése. Irta Krolopp Alfréd. — Ára 3 K 60 f.
 A bogoró gyümölcsök tenyésztése és értékesítési módjai. Irta Szántó Péter, Átdolgozta Kuthy Béla. — Ára 1 K 80 f.
 A kis gyümölcstermelő. A gyümölcsfák tenyésztése és ápolása — Ára 1 80 f.
 Szőlőművelés a legújabb elvek és tapasztalatok alapján. Irta Rombay Dezső. — Ára 3 K 60 f.
 Melegágy a házikertben. Korai és igen korai konyhakerti vetemények előállítására házilag. Irta Sávoly Sámuel. — Ára 1, K 80 f.
 Kaphatók és megrendelhetők:
 A Franklin-Társulat (Méhner Vilmos-féle) könyvkiadóhivatalában Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

Megjelent!
SZABÓ ENDRE forradalmi versei
VILLÁMLÁSOK
 Ára 10 % felárral 8 korona 80 fillér
 A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.
 Kapható minden könyvkereskedésben.

Hajnövesztő, amilyen még nem létezett.
 Bővid idő alatt úns haját növeszt és megakadályozza a hajhullást, megóvja a korai sérülést és az ősz hajaknak eredeti színt visszahozza. Egy hónap alatt fényes eredmény. Ára 15 és 20 K. BOTÁR Z. REGINA kozmetikai műintézet. Budapest, VII., Erzsébet-körút 34. I. em. Aranyapólas, aranyozás és villanymasszázs egész nap.

Megjelent a
LA HONGRIE REPUBLICAINE
 (Quatrième année de la Revue France Hongroise)
 Előfizetési ár egy évre 40 K, fél évre 20 K.
 Előfizetéseket elfogad a szerkesztőség:
 Budapest, IV., Semmelweis-u. 4.
 (Blockner hirdetési iroda) és Szeged, Pallavicini-u. 5.

Tanuljon tárogatót minden magyar!

A «Wagner»-féle tárogató-iskola nemcsak tárogatóra, hanem kottára is megtanít minden zenekedvelőt vagy kezdőt a legrövidebb időn belül. Úgyes példákkal magyarázza az iskola miként kell kottát olvasni és tárogatózni úgy, hogy tanítóra egyáltalán nincs szükség és mégis gyorsan tanulunk. A «Wagner»-féle tárogató-iskola gyönyörű magyar népdalokat, újabb magyar és régi kurucz dalokat tartalmaz, többek között:

Csillagfényes nyári éjjel,
Messze mentél, nagyon messze,
Cserebogár, sárga cserebogár,
Ha majd egyszer a siromon,
Vallomás,
Három hervadt rózsza,
Fürdik a holdvilág,
Kék nefelejts,

Ugy még sohasem volt,
Ocskai brigadéros,
Hoffmann meséiből,
Eredeti Rákóczi nóta,
Bordal a „Bánk bán“-ból,
Bihari kesergője,
„Tosca“ operából,
Zsindelyezik a kaszárnya,

Leszopom a jó bort, stb. stb.

A «Wagner»-féle tárogató-iskola gyönyörű ábrákkal, nagy alakban, finom kivitelben, csekély 6 koronáért kapható minden papír-, könyv- és zeneműkereskedőnél, vagy a kiadónál

WÄGNER

országszerte elismert elsőrendű magyar
hangszer- és beszélőgépek nagyáruháza

Budapest, VIII., József-körút 15. szám

Vidéki rendelésnél az összeg előre küldendő! Wagner-féle tárogatók 500 koronáig! Árjegyzék 50 fillér bélyeg ellenében bérmentve. Óvás! Figyeljen a «Wagner» névre, hogy máshoz he ne tévedjen.

19. SZÁM. 1919. (66. ÉVFOLYAM.)

SZÉPIRODALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ HETILAP.

BUDAPEST, MÁJUS HÓ 11.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 1 Kor.

Előfizetési feltételek: {
Egészévre — 40.— korona.
Félévre — 24.— korona.
Negyedévre — 12.— korona.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
állapított viteldíj is csatolandó.

A FÖLVONULÁS A KÖRÖNDÖN.

MÁJUS ELSEJÉNEK MEGÜNNEPLÉSE BUDAPESTEN.